

GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a esse de 2 ori: Mercuru si Sambet'a, F'ica una data pe septamana, — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl. v. a. Pentru tieri externe 16 fl. v. a. pe unu anu séu 40 doidieceri, or 3 galbini mon. sunatória. Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie ad. cam 10 vorbe mari séu mici inserate se ceru 8 cr. Tacs'a timbrala e 30 cr. de fiacare publicare. Fara depunerea acestui pretiu inainte nu se voru mai primi publicari.

Nr. 17.

Brasiovu, 2. Martiu 1863.

Anulu XXVI.

MONARCHIA AUSTRIACA.

Inca odata limbile oficiale.

Póte fi c' unii din cititorii nostrii isi voru mai aduce aminte de acelu siru de articuli titulati Limbile oficiale si publicati in Nrii 43, 44, 45, 46, 48 si 49 ai Gazetei din a. tr. 1862, intretiesuti totuodata cu ó-resicare acte publice de ale gubernului tientitóre la impaciúnrea diferintieloru domnitóre inca si pana astadi asupra cestíunii de limbi oficiale. In celu din urma articulu, dela Nr. 49 diseseramú cá de incheiere:

„...Calea negatiunii nu e calea ce duce la scopu. Acela, carele voiesce in adeveru a concurge cu condeiulu seu la deslegarea fatalei cestíuni a limbiloru, se nu ésa in fati'a patriei numai cu negatiuni, nici se créda earasi, cá prin asiá numit'a decretare a limbei, in cateva comune, nea scapatu pre toti cá unu geniu cerescu de confusiunea limbilor, oh nu; ci aici se cer proiepte positive, fundate pe nisce principii tari, cá acelea pe langa care se întórce lumea, eara la acestea proiepte o discussiune ferita de patimi scl. scl.“ Si mai la vale:

In catu pentru noi, ne pastramu dreptulu de a esi cu ceva positivu atunci, candu vomu audi cá s'au deschisu si pentru patri'a nóstra portile potestatii legislative constitutionale intru strinsulu intielesu alu cuventului, eara pana la acelu timpu nu voimu a preocupa opiniunile nimenui scl. scl.

Eata in ce modu amu incheietu in Juniu a. tr. discussiunile privitóre la statorirea prin lege a limbiloru oficiale. De atunci si pana acum noi cá si altii nu amu lipsitu a medita din timpu in timpu despre modulu, cu care s'aru poté deslegá acésta cestíune atata de importanta. Intr'aceea amicii nostrii de principii, cunoscu cá noi cu privire la cestíuni de natur'a celei memorate aici tienemu mai de multu inaintea ochiloru cá de modelu doue staturi mici europene, adica Elveti'a si Belgiulu, care amendoue sunt locuite cá si Ardealu, de cate trei popóra séu nationalitati. Ne a pasatu multu cá se studiemu pre catu numai s'a potutu atatu la fati'a locului, catu si prin informatiuni trase dela unii cetatieni de ai numiteloru tieri tóte referintiele imprumute (reciproce) ale natiuniloru conlocitóre si ale limbiloru lor. Pela capetulu anului trecutú ni se tramise prin generós'a mijlocire a unui din cei mai de frunte compatrioti ai nostrii o descriere a susu atinse-seloru referintie, esita din condeiulu unui barbatu elvetianu, carele a servitu órecandu patriei sale in deregatorii insemnatóre. Acea descriere pe carea ne simtimu indatorati a o impartasi cititoriloru, suna in tractiune asiá:

Cestiunea limbiloru in Elveti'a.

„Scie-se cumcá in Elveti'a se vorbescu trei limbi, german'a, frâncesc'a si italian'a. German'a domnesce singura in partea cea mai mare a cantóneloru; frâncesc'a in unele cantóne apusene, eara italian'a in o parte mica din Graubünden si in cantonulu Tessin. O a patra limba se mai vorbesce in o parte muntósá din

Graubünden, care este fórté aprópe de cea romanésca din Romani'a.*)

In cantónele curatu germane limb'a germana este limb'a oficiala si limb'a afaceriloru. In acésta limba se tiene corespondinti'a chiaru si cu gubernele acelorú cantóne care sunt italianesci séu frâncesci.

Tocma asiá este si in cantónele curatu frâncesci, care pórtá corespondinti'a (cu celelalte germane si italiene) numai in limb'a lorú frâncescá.

Gubernulu dela Tessin scrie si respunde cantóneloru germane si francesci in limb'a italiana.

Acelea gubernes, a caroru poporime din cantóne in privinti'a limbiloru e amestecata, precum Bern, Freiburg, Wallis, Graubünden, scriu catra celelalte cantóne candu nemtiesce candu francesce, eara Graubünden totudeaun'a nemtiesce.

In senaturile cele mari ale adunarii legislative din cantónele Bern, Freiburg, si Wallis, intru care o parte a membriloru cunosce numai limb'a germana, eara ceealalta numai cea frâncescá, este unu translatoru (tilmaciu, dragomanu) platitu dela statu, carele ori-ce cuventare se tiene, o traduce indatu in limb'a ceealalta.

In dietele (Tagsatzungen) de mai nainte ale Elvetiei, precum si in cele de acuma si in senatulu nationalu, carele este compusu din membrii alesi de catra poporu din tóte cantónele, se vorbescu tóte 3 limbile.

In acestea adunari insa nu este nici unu dragomanu, din cauza, cá se presupune**) cumcá in diet'a si in senatulu tierii toti membrii trebuie se scie celu putínu nemtiesce si frâncescé.

Protocólele magistratureloru centrale se pórtá in limb'a germana cá oficiala, dupa aceleasi insa se facu tractiuni oficiale in limb'a frâncescá pentru cantónele francesci, cum si pentru cantonulu italianescu Tessin.

Ordinatiunile (decretele) magistratureloru centrale, adica ale gubernului centralu, catra gubernes cantóneloru (tienuturiloru) esu in limb'a germana séu frâncescá, dupa cum aceleasi sunt a se trimite catra cantóne germane séu francesci.

Catra cantonulu italianescu Tessin gubernulu centralu scrie in limb'a frâncescá.

Elveti'a este locuita, precum se póte cunosce din limbile ei, de popóra diferite.

Locuitorii germani sunt stranepotii Alemaniloru, francii sunt ai Burgundiloru, eara italianii ai Longobardiloru, séu a locuitoriloru carii se aflau in acea tíera pre candu Longobardii o au subjugatú.

Nici diferinti'a limbiloru nici a originei acestoru locuitori ai Elvetiei n'au datu nici odata ocaziune la frecari si desbinari, si tocma in timpurile mai din cóce, candu principiulu nationalitatii a turburatu pe lumea giumatate, in Elvetia nu s'a ivitu din acésta cauza nici macaru umbra de turburare. Franculu cá si Germanulu din Elveti'a se privesce pe sine mai nainte de tóte Elvetianu si elu nu voiesce se audia

*) Asiá s'a crediutu pana acum, insa ea nu este asiá. Ci acésta insemnare nu se tiene de problem'a ce ne propuseram a o deslegá.

Nota Trad.

**) Cu totu dreptulu.

Not'a Trad.

de nimicu ce in cele din urma ar trebui se traga dupa sine ruin'a si inmormontarea patriei sale ce se dice Elveti'a.

(Va urma.)

Brasiovu, 13. Martiu. Asera se produse virtuos'a violinista Charlotte Deckner dela Lugosiu intre aplausele publicului. Melodie romanesci inca esecuta cu o precisiune, ce provoca repetiri cerute de publicu.

Dieta, parenise ca se apropie, fiinduca senatul imperialu e se se deschida in Maiu, pe candu si Ardealulu se pota tramite deputati. Sibiuulu va fi locul dietei dupa „Wanderer.“

Esc. S. a D. n. Gubernatoru se fi primitu telegrafu din Vien'a spre a conchiama inainte de Paschi congregatiunile comitatelor. Semnu de dieta.

Resolutiunea imperatésca la reprezentarea Naseudeniloru si romaniloru Doboceni inca e recunoscatória

Totulu din afara intr'o nuca e numai pornire de a manifesta simpatii pentru poloni; Franci'a si Itali'a cu deosebire, inse nemica oficiosu.

Insurectiunea polóna totu inaintéza si Finlandi'a si Swedi'a inca concurgu cu ajutoria la poloni.

Garibaldi tramise salutare la soldatii rusi si la Langievicz, care e fostulu adiutantu alu lui, si i incuragesce se pedure, pana candu voru porni in confaptuire simpatiele, care acumu se manifesta prin meetinguri si in Itali'a. Menotti, feciorulu lui Garibaldi se duse la Poloni'a.

Fagarasiu, 20. Fauru v. 1863. Lucrulu celu mai de insemnatu, dupa parerea nóstra, intemplatulu mai de curendu pre la noi e asentarea. Acést'a se'ncepú in Fogarasiu in 16. Fauru c. n. sub presidiulu capitanulu supremu, in presentia unui comisariu provinciale, a oficeriloru competinti si a mediciloru respectivi si tienú 4 díle. Preste o mie de tineri se strigara inainte, vr'o dóua trei sute se si infaciosiara. Raspunsulu judiloru comunali fú, in comuna, ca'su dusi in Tiér'a Romanésca, si putemu asigurá pre on. publicu, ca partea cea mare 'si parasira patri'a din lips'a mediulóceloru de a puté trai, ca-ce au pamentu pucinu si reu, nefructiferu, eara nu, dupa cum credu strainii, din frica de a nu servi pre Imperatu si tiér'a, caci e de comunu cunoscutu, ca Romanulu totu déun'a a fostu celu dintaiu, care siau jertfitu stare si avere pentru August'a casa Domnitória si pentru tiéra. Din unu contingentu colosalu, aruncatu pre districtulu nostru, unde si de altumintrelea, parte din caus'a climatei, parte din modulu de viétia celu fara neci unu tactu, se afla si o multíme de invidi notori neapti, abia se putura asentá vr'o 45 de juni si se insemnara vr'o 50 pentru superarbitriu. Restanti'a recrutiloru pentru districtulu intregu suie preste 150 pe acestu anu. Oficiolatu nostru au cercatu si óerca tóte mediulócele de a'si implini datori'a, — asia au osinditu pre fiacare parente alu carui fiu nu s'au infaciosiatu, se tiena esecutiune militaria pana va aduce feciorul, si spre acestu scopu au si cerutu unu despartimentu de ostasi dela comand'a suprema a tierii. O suma mare din bietii parinti amerintiati si plecara de a'si cautá feciorii rataciti, ba unii se s'ntórsera fara sei fi aflu unde va. Ne e téma, ca multi parenti voru patimi fara a fi vinovati!! — Aru fi fórte de doritu cá pre viitoriu si oficiolatu nostru se procéda cu mai mare bagare de séma la conscrierea recrutandiloru, si se nu arete si pre cei notori neapti, in numerulu acelor'a dupa care dela inaltele locuri se mesura contingentulu pre districtu. Multímea gusiatiloru si a altoru defectuosi ce se'nfaciosiara inaintea comisiunei asentatórie dovedira in destulu, ca oficiolatu nu multa atentiune au intrebuintiatu la conscrierea loru. Dar basandune pre desteritatea si zelulu oficialiloru nostri, speramu, ca pre viitoriu nu ne voru mai dá causa se vorbimu astufeliu. F.

Una rogare. Se ne reportati odata si despre starea scólóloru din districtu in scurtu, ca acum suptu deregatori romani trebuie se se afe scólele in stare infloritória, ca de nu, atunci intre roman si dusiman óre cum vom deosebi? Totu asemenea pretindemu reportu si din Alb'a sup., Cetatea de Balta, Hunidóra, Hatiegu, Naseudu etc., unde se afla la fruntariu romani, cá se tragemu acumu o paralela intre barbati dupa activitatea séu indiferentismulu loru fácia cu luminarea poporului si grigi'a pentru imbunarea starei lui si spirituale si materiale. DD. consiliari de scóla inca nu voru lipsi a incunoscintiá publiculu despre starea institutiunei poporale, cá unde vomu vedé lipsa neaperata se concurgemu cu toti spre ajutoriu.

E timpul se ne ceremu darea de sama unii altora si cu totii se o infaciosiamu natiunei, pentruca dela romani orcum trebuie se pretindemu mai multu zelu si ingrigire de cultur'a poporului seu, de catu dela strainu. Pana atunci cu mare re-

spectu si recunoscintiá impartasimu urmatórea ordinatiune scolara din Secuime:

„Nro 4577 pol. Antistiloru comunali in Várvizu, Siermasiu, Bilboru, Corbu, Tulghiesiu, Valea Zsedanului, Bicazu, Domuku, Gy-Alfaleu, Gy.-Vaslabu, Gyimesbükk si Nagy-Kászónu.

Am facutu acea neplacuta observatia, cumca scólele poporali, si mai cu séma acelea ale poporului romanu din aqestu scaunu sunt cu totul neglitate, ba chiaru in cele mai multe comune romane nici ca esista vreo scóla.

De vreme ce redicarea si infiintiarea scólóloru poporali este de mai nainte strictu demandata dela inalt'a ocarmuire toturoru popóloru austriace prin mai multe ordinatiuni, — si fiindu ca astufeliu de institute bine intocmite au de scopu a cresce bisericei christiani buni, statului suditi credintiosi, si patriei cetatieni ádeverati, — am aflu cu cale a ordina prin acésta antistiloru comunali redicarea si infiintiarea scólóloru in tóte comunele, si acelea a le provedé cu invetiatori buni, si destoinici spre propunerile elementare si crescerea tinerimei de ambele sece; — inse, cá se pota ajunge comunele romane mai lesne la acestu scopu am aflu de trebuintia a tramite unu amplotu, cá comisariu, pe Domnulu Ludovicu Grauru, cancelistu scaunulu de aici, cu acea insarcinare, ca dupa primit'a instructiune, va fi indatoratu a esi in acelea comune spre a realiza cele memorate prin cointielegerea cu comunitatile respective, — caruia va fi indatorata antistimea comunala la afacerile sale in tréb'a scólóloru intru tóte ai dá mana de ajutoriu.

Csik-Somlyó, 7. Dec. 1862.

Supremulu jude regescu:

Adam Szabó m. p.

Acésta ordinatiune, dupa cumu ne referéza Dn. preotu Ciobotariu, a facutu un'a din cele mai bune impresiuni intre toti romanii dintre secui pana la Borszék, si credemu ca energi'a D. C. Grauru va aduce o stabilitate institutiunei poporale acolo, ceea'ce va aruncá apoi urita umbra asupra altora, ca escus'a nu mai are locu.

Asia vomu luá la paralela si scólele ce se redica acumu prin scaunulu Ciucului si vomu vedé, ca unde si cumu ne mai aflamu. — Quod differtur non aufertur. Suptu absolutismu amu fostu popritu se nu vorbescu o iota despre scóle, institute, si déca vomu dá de pedece si acumu, atunci ear' vomu sí, unde ne aflamu, dar' nu mai potemu tacé.

— **Porniri diplomatice.** Pana acumu scieamu, cumuca puterile apusene suntu unite in caus'a polóna, cá se sfatúiesca pe Rusi'a a restitui Poloni'a in drepturile dela a. 1815, si ca numai Austri'a amana cu dechiararea ei. „Europe“ diurn. din Franco furtu, 4. Martiu, descopere, cumuca Angli'a pórtá vin'a ca se amana defigerea formeí, pentru intreventiune diplomatica, care, cu tóte ca in principiu e pentru intreventiune, totusi in privinti'a modalitatiei ei vrea se se intocmésca dupa decursulu evenimentelor din Poloni'a, si acésta numai dupa-ce principele de coróna din Prusi'a (gimerele reg. Victori'a) care e insarcinatu de regele Prusiei, cá in numele Prusiei si Rusiei, prin promisiuni si esplicari se delature ori-ce intreventiune, va veni in Londonu.

Audiendu Austri'a despre ougetulu cabinetulu anglu printr'o nota din 27. Fauru sia descoperitu in Parisu dispositiunea s'a de a coluorá, inse otarirea s'a cea definitiva o face dependenta de cunóscerea naturei si a intinderei cointielegiloru puteriloru apusene, cá se scie, déca pusetiunea eicá putere impartitória (Poloni'a vechia e impartita intre Prusi'a, Austri'a si Rusi'a) ei iérta a se laturá la acésta invoire. —

Intr'aceea, diurn. ofic. „France“ din Parisu din 5. Mart. ne incredintiéza, cumuca esista un'a nota indreptata catra Rusi'a, parenise ca numai din partea Franciei, care descopere precisu, ca Fnançi'a astépta dela dreptatea imperatulu Alexandru liniscirea Poloniei prin dare de garantie conforme cu tractatele si se astépta in Parisu respunsu la acésta nota pe 6. Martiu. Cine vrea, póte se'si faca d'aici si naluciri — despre alianti'a puteriloru nordice pentru restauratiunea inoituriloru, ce le facú Napoleonu cu principiulu lui de n'ntreventiune si de dreptulu nationalitatiloru cu votulu universalu, si déca Angli'a se va totu codí apoi va remané mare prospectu pentru restauratiunea cea vechia, ad. aliarea poteriloru in contra Franciei si Italiei; cu tóte acestea, pana candu nu se va restitui Poloni'a in provincia de sene, poterile apusene nu vedu securitate in compan'a drépta européna „equilibriulu“ europeanu. — Ne aducemu aminte dela 1846, candu se prefacuse republic'a Cracovi'a in provincia austriaca in contr'a

protestarii Franciei si Angliei; ca inea atunci amenintiaza Franci'a cu Angli'a, ca deoa este lucra de sene, si ele nu voru recunósce impartialile Poloniei facute de trialiati fora a fi intrebate si ele; deci se vede, ca alianti'a cordiala a Franciei ou Angli'a va remané, pana candu ele isi voru rebuna impreuna, resfacundu totu ce facura nordicii fara ele si in contr'a loru dela — 12—15 incóce. — Timpulu face si desface multe, inse atata e adeveru pipaitu, ca indata ce s'ar supprime viti'a latina, libertatea statelor europene ar deveni in pung'a panslavismului cu Germani'a cu totu. E dar' neccesitate europeana, cá elementulu latinu, or si unde va fi elu, se prospereze. —

PRUSIA. Berlinu. Starea revolutiunei polóne se póte dejudecá mai bine din „Staats-Anzeiger“ din 5. Martiu, diurn. oficialu prusienescu, care díce, ca fiindu polonii organizati in tóta provinci'a prusica a Posenei si esiendo pe fačia terorismulu partidei revolutiunei polonese; despre alta parte nefiindu secure scirile primite despre ei: e cu neputintia, a tramine trupe prin tóte punctele spre a opri adunarile si trecerile preste granitia, prin urmare, trebue se se conchiame la arme unu mai mare numeru de luptatori. — Aici dar' e lucrulu in mare crescere.

Telegramele Gazetei.

Bucuresci, 11. Martiu 1 óra 30 min., sosita 6 óre 55 minute.

Eri sér'a respunse camer'a la dechiaratiunea ministrului, privitoria la prorogatiune (prelungirea sesiunei camerei) printr'unu actu revolutionariu. La un'a propositiune a lui Roseti, Bratiann, princiloru Brancoveanu, Stirbeiu, Dim. Ghic'a, Gr. Sturza, Joan Ghic'a etc., camer'a votá prin 47 voturi din 102 deputati, cumca nu va acordá neci unu bugetu, pe acel'a 'lu declara de vatamatoriu de lege vereine ar' ordoná séu ar' esecutá perceptiunile impositului. Acestu votu e anulatu mai dinainte prin art. 22 alu conventiunei puteriloru garante, care autoriséza pre guvernul in casu de nevtarea budgetului, a se pre'ngriji pentru servitiile publice conformu budgetului an. precedentu. In publicu se condamna fórté escesele deplorable ale camerei.

Bucuresci 12. Martiu 5 óre 5 min., sositu in 13. Martiu 1 óra 30 min.

Eri camer'a cu tóte celea votate din sér'a precedentá a discutatu budgetulu ministeriului de interne, astadi nu se tiene siedintia.

PRINCIPATELE UNITE ROMANE.

Bucuresci. La p'opunerea guvernului s'au primitu unu proiectu de lege pentru impamentenirea cea mare a illu strului italianu filo-romanu Vegyezi Ruscala. Totuodata se primi si propunerea ce o facuse mai de multu D. Ruscala de a face in Turinu unu cursu de istoria si literatura romana, si i se acordá pentru acésta o remunerare de 1000 lei pe luna; cu acésta propusetiune fú aplaudatu min. de cultu gen Tell. —

Adunarea nationala in Romani'a.

(Urmare din Nru tr.)

Dupa Panu au vorbitu multi, precumu si inainte de densulu, discursula acesta iase è atatu de lungu incatu è cu neputintia a le urmari pe tóte, inse fiindu mare parte venturaturi de personalitati, cu tóte ca tienu multu interesu in sene, pentru a cunósce con-sinsecincinti'a multor personalitati, totusi strimtórea colóneloru nu ne liérta a urmari certele, ci ne vomu multumi cu vreo doue pasage din orati'a D. G. Vernescu, care in caus'a contraproiectului au vorbitu cu tóta consecinti'a, candu a dísu:

— „Candu s'aru întemplá, cá o camera se nu fia chiamata mai multi ani spre a representá natiunea, si a cautá interesele tierii, din impregiurari nepreviute, atunci negresitu, oa adres'a trebue se arete tóte relele tierii ivite in acelu cursu de timpn. Candu inse ne aflamu in starea normala, candu in fiacare anu s'a vorbitu de staráa tierii, candu in fiacare anu s'au aretatu nevoile ei, mi s'aru paré anormalu a reveni asupr'a celoru díse. Dar' voiu merge cu acésta idea mai departe. Se vedemu candu camer'a póte reveni asupr'a trecutului. Eata o ocaisie: S'ar puté întemplá, cá relele spuse anulu acest'a in adresa, se continue si la anulu viitoriu, si atunci întielegu cá camer'a se revija la densele; atunci este de dator'a ei se revija, cá se le arete cu mai multa putere, se le desvaléscu mai tare, se se óera mai cu staruintia vindecarea loru. Asiu puté inse margini acestu casu numai atunci, candu

anulu trecutulu ar fi fostu la putere acelasiu ministeriu. Mergu inse mai departe; fia chiaru se se fi succedatu unu altu ministeriu, întielegu se via asupr'a reloru, care'si au caus'a intr'unu periodu trecutulu. — Eata cum respundu Dloru la principiulu pusu de Dn. Joan Ghic'a: Va puté Dlui se me contradica, si se'mi spuie, ca acést'a nu este logicu, nu e naturalu, nu este adeverat'a ratiune; le voiu respunde, ca póte fi o logica noua, caci acést'a nu este logic'a de patimi. Dumni'avóstra o cunósceți fórté bine acésta logica de patru ani. Unu argumentu alu Dlui Joan Ghic'a díce: noi n'amu facutu doleantia, ele se facéu numai in timpii regulamentari. Avemu o doleantia Dloru, o adeverata doleantia, nu schimbati lucrurile. Doleanti'a se dovedesce prin natur'a sa, si natur'a sa e acolo, unde este o imputare, o incriminare, o plangere, acolo e doleantia. De si i ati schimbatu numále, dara natur'a lucrului e aceeași.“

(Pana acumu in restimpu de 4 ani, óre de ce nu s'au facutu asemené adrese, si numai acumu se o faca chiaru aceea, cari au fostu totu la capulu trebei, peccatosii din același timpn, si deca nu s'au facutu, au nu totu camer'a acésta de boieri si subscrisii la contraproiectu, cari au fostu ministrii, pórtá vina? cari mai nainte au neglesu lucrulu si au facutu reulu, cá dupa aceea, se aiba pe ce oalari, cá se acuse pre siefulu statului, ca elu n'a facutu nemicu, cu tóte ca in poterea conventiunei, elu nu potea se faca mai multu decatulu ia concesu legea constitutionala.

Lucru curiosu, ca Domnii estia in realitate invinovetescu pe principe prin adres'a loru, ca de ce n'a facutu tóte bune; acésta e totu atata, cá cumu iar díce, ca de ce s'a tienutu intre marginile constitutionale si nu a luatulu in mana vérg'a despotismului, cá se fi facutu preste voi'a ministriloru si cerbici'a camerelorú tóte bune, si apoi acumu, candu Domnulu incepú a desvolta o energia si personala, totu aceea ér' ilu prepunu, ca vrea se fia despotu; apoi e reu pe la Dvóstra fratiloru! dar' se audimu pe D. Vernescu mai incolo:)

„S'a mai afirmatu in acésta camera, ca regimulu constitutionale e același pentru tóte statele; inse nu este asia Dloru, caoi póte fi regimulu constitutionale același si in Angli'a, si in Franci'a si chiaru si la noi, inse siart'a constitutionala diferesce. Eata DDn. cea ce voiu se dovedescu eu astadi.“

Domnitoriulu dupa conventiune are dreptulu se numésca ministrii de ori unde; caci sciti Dloru ce se cere pentru a fi cineva ministru? Se cere numai capacitate, onestate, activitate, cu unu cuventu se fia omu de bine. Candu ministrii reunescu aceste cualitati, maioritárea camerei atunci are se mérga dupa densii, altufeliu ea póte fi spulberata. Asia dara vedeti, ca singurele conditiuni pentru unu ministru sunt aceste, inse nu voiu puté negá, ca unu ministru nu póte stá la putere, candu este in contr'adícere cu maioritárea camerei. Camer'a are drepturile lui; fiacare vine aci cu atributiunile sale si discuta, candu se gasescu in conflicte, acést'a este procedur'a si daca acestu conflictu nu se póte resolvá de Domnitoriulu; atunci se va resolvá de oatra tíera. Cate desolvári aru trebui se fia in alte tieri, unde capulu statului are dreptulu se guverneze. Nu potulu inse întielege teori'a aceea, care ne díce, ca unu ministeriu, are a fi alesu numai din maioritárea, caci acestu ministeriu impusu de maioritárea — nu dupa conventiune, — s'aru puté întemplá ca in óre-care casuri se nu fia in unire cu Domnitoriulu si atunci s'aru întemplá, ca se va pune si in loculu lui. S'au esplicatu articolulu din conventiune, in care se díce cá Domnitoriulu póte numi ministrii sei si din afara.

D. Panu 'lu a interpretatu, ca aceste se potulu întemplá numai atunci, candu camer'a este in conflictu cu ministeriulu. Legile nu se potulu esceptioná, strimtorá si Dn. Panu; cá legiuitoriulu putea se o faca acésta, dar' cá deputatu, candu are se aplice acea idea nu póte se o faca, caci ce s'ar întemplá óre, candu chiaru ministeriulu maioritatii nu s'aru gasi in acordulu cu maioritárea? Nu s'aru puté elu dá óre peste capu? Si nu s'aru puté se se lupte elu cu maioritárea?

Eata dara unu casu cu ministeriulu luatulu din maioritárea si cu celu luatulu afara de camera.

Asia dara ministeriulu se póte luá si afara de camera, care se aiba ideile lui politice, si elu se se lupte ou camer'a, se o lumineze fara a veni la conflicte. si atunci camer'a se'lu primésca. Unde este dar' argumentulu Dlui Panu?

Eata dar' 7 ómeni onesti, cari vinu ou programulu lorú, 'si arata drumulu si dupa multe lupte sunt aprobati. Ministeriulu are dreptulu se conduca maioritárea dupa densulu, candu elu se conduce bine, caci acei care mergu pe drumulu legalu sunt ómenii tierii, si trebuie aprobati de camera; si

candu nu voru fi de accordu, Domnitoriulu va judeca mai antaiu, si tier'a in cele din urma; caci ea este suverana, nu Dvostra. Asupr'a suveranitatii carasi s'au vorbitu multe, mai cu deosebire de catra D. Panu s'au distu, ca s'a acusat tierra numindu pe cati-va conspiratori. Nu, Domniloru, nu vediu ca se acusa tier'a intréga, caci deputatii sunt numai reprezentantii tierrei; si credu, ca daca suntemu tramisi aci se facemu legi, candu unii din noi vomu dovedi, ca suntemu conspiratori, eu credu, ca atunci nu are a raspunde tota tier'a; acest'a este unu principiu elementariu, pentru crime si delictu nu raspunde altulu de catu celu ce lea facutu; deci pentru crimele si delictu Dvostre, nu ve ascundeti din dosulu tierrei; si chiaru candu ar fi o conspiratiune, acest'a nu atinge tier'a, caci ea nu ne-a tramisu aici pentru acest'a.

Se venimu acum'a si la ide'a de principe strainu. Asiu fi doritu, ca eri in urm'a discursului D-lui Sturdia se raspundtu si eu, dar sum forte multumitu, ca amu ramasu pe astadi pentruca acum amu a raspunde si D. ministru. Ni s'a distu, Dloru, ce suntemu noi, si cine stntemu? Camer'a legititore a tierrei; avemu se lucramu legile tierrei, constitutitunea ei pe bazele conventiunei. Si la ce venimu aci? Se ne esprimemu dorintiele nostre in ori ce situatiune.

Credeti Dloru, ca este acesta constitutionalu? Au fostu unu divan ad-hoc, chiamatu a exprima dorintiele tierrei, le au exprimat, inse nu au fostu tote ascultate.

Amu capatatu in cele din urma doi domni pe vietia; a-ti venit si a-ti alesu unulu singuru, asiá dara este o stare noua de lucrari consantita de conventiune, consantita de Dvostra. Amu pusu unu singuru Domnu in capulu Principateloru unite pe vietia. Ei bine, atunci D. Ghic'a dupa alegerea Domnitoriului a gasitu unu pretestu de a disolve camer'a dicundú, ca fostu o camera care a avutu mai multu misiunea de a alege pe Domnitoriu; si s'a adresatu la tier'a se'i dea o camera ce se face legi. Acea camera s'a datu, dara ore aceste sunt legile, care le faceti? Esprimerea dorintiei de a ave principe strainu?! Inainte de conventiune cumu ne aflamu in tier'a? In o ferbintelz, in o lupta de morte! In faia cu acei ce se numeau despotii tierrei si cari faceau nefericirea ei de seculi; in faia cu acei ce erau condamnati nnumai de puterile garante ci si de tota lumea, cu acei ce aveau unu secolu de blastemele tierrei preste capulu lor! Tier'a a vruta se scape de ei si se'i vie unu principe strainu, iata dara caus'a pentru care tier'a au chiamatu atunci unu principe strainu, inse astadi nu ne mai gasimu in pusetiunea aceea, astadi cu totii avemu aci de o potriwa putere, nici unulu nu pote se redice unu degetu macaru mai multu de catu mine, astadi suntu nevolti se vie se asculte adeverulu dela acesta tribuna scl.

Dar' Dloru conventiunea ne a lasatu — potrivit voturilor nostre, Domntulu pe vietia; se'i scurtamti vietia, s'o facemu acest'a caci suntemu suverani, argumentati Dvostra. Inse ganditu-v'ati ce faceti, candu diceti, ca tier'a este desorganisata, fara creditu, ca justitia e venala, administratiunea i prevaricatoare, ca n'avemti armata, ca nu sunt bani?

Ei, Dloru, nimicu alt'a de catu puneti in jocu tronulu; si ce ganditi ca prin asemenea dorinti veti ajunge la creditu, la demnitate nationale! voce in societate! stabilitate! nu sunt acele cugetarile acelor'a ce doriau principe strainu! acolo in nefericire voru cade singuri acei ce sapa prapastia!!

Ei, Dloru, cari vorbescu de principe straini, le voi spune, ca ei complotéza in contr'a tierrei si in contr'a Domnitoriului. Cateva voci: La ordine.

Dn. Vernescu. Aceste voci nu me potu opri nici odata de a spune in totudeaun'a aceea ce inim'a mea simte, de a dá pe faia totu adeverulu.

Asia dara fiacare trebue se si implinesoa o datoria santa de a tiene stabilitate, creditu in tier'a; caci o asia declarare slabesce totulu in tier'a. Sciti Dloru ce ne pote intempra vandu acelu amendament alu minoritatii? Va resultá despotismulu si anarchia. Urescu pe cea din urma urescu anarchia; me cutremuru de despotismu!

Dvostra nu ve place despotismulu, dar' nu ve place nici anarchia, caci este o anarchie mai teribile decat regulamentul, este o anarchie ce nu apasa pe poporu, o anarchie teribila ce face se scurnaie capetele pe ulitie!!!

Se nu votamu dara acelu amendamentu alu minoritatiei.

(Va urma.)

587 civ. 1863.

Edictu.

La magistratulu acest'a cá judecatoria cambiala s'au inviatu de pras. 5/12. 1862 sub Nru 4132/civ. catra Stanu Albuletiu si Radu Giuglea din Cernatu, un'a actiune spre platirea unei datorii cambiale in suma de 400 florini v. a. c. s. c. si s'au cerutu totudeodata din partea acusatorului D. Stefanu Sotiru, neputanduse imanuá mandatulu de solvitiune emisu dela judecatori'a acest'a in 9/10 1862 Nru 4132/civ. susu numitoru datornici, din cauza, ca densii nu se aflau presentii si pana in dia de astadi domiciliulu lor at remasu neeruat, denumirea unui curatoru pentru absinti.

In urm'a acestei cereri s'au denumitu Domnulu advocatu Josifu Mayer de curatoru pe spele si pericolulu acusatiloru si se insciintedia despre aceste acusatii Stanu Albuletiu si Radu Giuglea cu aceea observatiune publicamente, ca densii au se informadie pe curatorulu denumitu despre pertractarea cuviintosa a causei lor, veru se numesca judecatoriei altu procuratoru, avendu asi imputa urmarile nefavorabile in caus'a acesta numai negligintiei proprie.

Brasiovu in 14. Fauru 1863 st. n.

Magistratulu urbanu si districtualu cá judecatoria cambiala.

1—3

Dreptulu de carcimaritu in Hidigu.

Duminea in 12. Aprile a. c. inainte de prandiu la 10 ore se va esarendá dreptulu de carcimaritu in cas'a comunala a Hidigului, dela S.-Georgiu (24. Aprile) a. c. pe 3 ani suburmatori la celu ce va dá mai multu. Doritorii de inarendare au a depune inainte de licitare unu vadiu de 100 fl. m. a. Conditiiunile licitatiunei se potu vede si pana atunci la notariulu comunalu Ladislau Apor. 1—3 (pl.)

Se afla de vendiare cu pretiu forte estinu o

masina de vinarsu

galice intocmita pe 50 vedre, in stare forte buna d'impreuna cu pompa gerbotica si mare. Iubitorii de a cumpara se binevoiesca a intrebá in S.-Georgiu (de Sepsi) la D. Alecsius Nagy sen., unde se pote incheie si acordulu. 1—3 (pl.)

INSCIINTIARE.

La Gras, Barth & Comp. in Breslau a esitu o brosiura, care cuprinde mai multe sute atestaturi despre

Sirupu de peptu,

care se apróba de mai multe fisicate, unu mediulocu pentru orice tuse vechia, pentru durere de peptu, ragusial'a de ani, greutate in gatu, plumon'a balosa, care intr'u casuri forte numeroase, au liferatu celu mai multumitoriu resultatu.

Acestu Sirupu lucrédia indata dapá intrebuintiarea d'anteiu avantajosu binefacatoriu, mai virtosu la tuse convulsiva si tuse magarésca, ajuta scóterea flegmei cei lipice inecaciósa, alina iritamentulu in gutlegiu si departeria in scurtu timpu ori care macaru catu de infocata chiaru si tusea de optica si scupatur'a de sange.

Pentru BRASIOVU am datu D-lui **S. P. Mallatu** uniculu depositoryu.

Pretiuulu unei 1/4 butelia 1 fior. in sunatori.

3 " " 1/2 " 2 " " " G. A. W. Mayer in Breslau. (Prusi'a.

BANI GATA.

Proprietariloru si masinistiloru, industriariloru, comunelor, corporatiuniloru si privatiloru, cari pelenga ipoteka sigura indestulitóre dorescu a luá bani, li se arata capitale disponibile cu conditiuni forte priimibile.

Deslusire mai de aprópe la epistole francate dau **Henry Frimont si Josifu nobilu de Angeli.**

Cetate, am Peter, Hôtel Wandel, Nr. usiei 149, in Vien'a.

Cursurile la bursa in 13. Martiu 1863 sta asia:

Galbini imperatesci	—	—	5 fl. 47 cr. v. a
Augsburg	—	—	114 " 50 "
London	—	—	114 " 90 "
Imprumutulu nationalu	—	—	81 " 90 "
Obligatiile metalice vechi de 5 %	—	—	74 " 90 "
Actiile bancului	—	—	805 " — "
" creditului	—	—	215 " 30 "